

sterilitatem. Pinel. in d. l. 2. part. 1. cap. 3. n. 33. Molin. supra, num. 6. Valasc. num. 24. Morl. d. quæst. 1. num. 12. vers. Neque obstat.

Verf. Sed colonus is.

22 Colonus qui utitur beneficio electionis ex dicta lege 23. Partit. debet præmonere locatorem, ut adfistat fructuum collectioni; sed licet id omiserit, non excluditur à legis auxilio, modò constet de perceptorum fructuum ac expensarum quantitate. Molin. num. 8. qui in Lusitania de consuetudine fervari testatur num. 11.

Verf. Vidi tamen.

23 In Granatenfi Prætorio à forma legis Regiæ recessum esse, testis est noster Præses propter probationum ambiguitatem, iustumque per superiores iudices pro arbitrio pensionem pro parte remitti. Referunt Molin. num. 9. Morl. & Valasc. ubi proxime: at Molina latè differens, eam praxim damnat acriter.

Verf. His tamen omnibus.

24 Omittendum non est, quod ubi culpa etiam levissima coloni casui fortuito præstitit occasionem, ex quo sterilitas provenit, electio, vel remissio penitus denegabitur. Morl. ex n. 13. Vide Molin. num. 13. Præterea si calamitates, ex quibus subsequitur sterilitas, in regione frequentes non sint, colonus à pensione non excusatur, l. Ex conducto 16. §. 1. vers. Sed et si tabes, ff. locat. l. 22. tit. 8. p. 5. ubi Greg. Lop. gloss. 3. Pinell. sup. n. 30. Valasc. n. 34. Caroc. d. q. 8. n. 1. Morl. n. 20. vers. Secundo limitari, Castill. controvers. lib. 3. cap. 3. n. 24. Mantic. de tacit. convent. lib. 5. tit. 8. num. 6. quidquid fenserit Molin. d. disp. 495. num. 12. si conductor casibus fortuitis renunciaverit. Vide Molin. num. 19. Bossium sup. num. 56. cum seqq. Morl. d. q. 1. a num. 19.

25 Alia plura missa facimus, quæ diffusè traduntur per Caroc. de locat. tit. de remiss. merced. quæst. 8. Tusch. lit. C. concl. 615. Molin. de iust. & iur. tract. 2. disp. 495. Bossium Practic. tit. de remission. merced. conduct. Amaya observat. lib. 3. cap. 3. C. de resc. vend. emphyteut. q. 27. Brit. in cap. Propter sterilitatem, de locat. Mantic. de tacit. convent. lib. 8. Aug. Barbof. collect. d. cap. Propter sterilitatem, & collect. l. Licet, C. de locat. qui plures cumulavit.

Ad Num. 3.

26 Quando usus rei locatæ absque culpa conductoris impeditur, pensio locatori non debetur, atque ideo inquilinus si iusto meru belli, pestis, aut cujusque similis calamitatis domum habitare non possit, eam deferere ante tempus præfinitum locationis, soluta pro rata pensione, permittitur, Molin. sup. disp. 493. num. 1. Valasc. quæst. 22. a num. 6. Mozzius de contractib. de locat. tit. quib. mod. firmat locat. num. 3. Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 3. num. 3. Ofwald. ad Donell. lib. 13. cap. 8. n. 3. Morla d. tit. de locat. quæst. 1. n. 8. Cancer. variar. part. 3. cap. 6. num. 85. Caroc. sup. num. 80. Bossius num. 42. Sufficitque metus non vanus, licet bellum non subsequatur, Molin. Caroc. & alii.

Licet autem inquilinus à domo recedat, peste, aut bello persistente remissio pro parte pensionis fieri debet, si illam conduxisset, ut tabernam meritoriam haberet, & forenses præ timore ad oppidum non accederent. Ofwald. ubi proxime, Cancer. num. 92. Menoch. de arbitrar. casu 440. num. 1. Idem juris erit, cum inquilinus propter periculum, & adversitatem migrat in locum tutum, bonis domi relictis, clavibusque retentis. Cancer. n. 99. contra Caroc. d. quæst. 8. num. 14. & 81.

28 Sed si locationis tempore inquilinus non ignorabat bellum, pestem, vel aliud malum imminens, non licebit illi recedere, nisi integrè pensione persoluta. Cancer. num. 91. Valasc. num. 18. Bossius num. 84. Molin. ubi proxime, ubi limitat si bellum, aut pestis post conductionem præter spem nimium exarserit.

Ibi: Ita ut cessante peste non teneatur.

29 Si causa migrandi extinguatur, inquilinus adimplere debet contractum, pro residuo locationis tempore pensionem exsolvens. Cancer. num. 97. Valasc. num. 6. Molin. num. 2. qui limitat quando res non est integra, veluti si aliò transmigravit, ibi permanens, aut ad eam aliam conduxit, cujus locatio nondum est finita. Idem erit ex parte locatoris, ut stare contractui teneatur, nisi domum derelictam jam aliò locasset, cui convenit communis sententia docens, inquilinum expulsam ob supervenientem domini necessitatem, hac cessante, audiendum ut aedi restituatur, donec tempus contractus impleatur. Gregor. Lop. in l. 6. gloss. 6. tit. 8. part. 5. Molin. disput. 499. num. 11. Tiraquell. tract. causa cessante, lit. E, num. 103. Vela dissert. 20. num. 45. Brit. ubi sup. Quod ut in casu proximo limitandum videtur, cum scilicet res integra non est.

Verf. Imò exceptâ causâ.

30 Certi juris est, domino ædis, qui eam locavit, permitti ante tempus conventionis præscriptum inquilinum ejicere, si ipsi casus post contractum accidat, ex quo conducta egeat æde, l. 6. tit. 8. p. 5. l. Æde 3. C. de locat. & pluribus egi varias. lib. 2. cap. 15. a num. 60. Unde ob vim correlativorum idem dicendum videbatur de inquilino, si aliqua causa superveniat, propter quam habitatione uti non possit, ut ei liceat à domo recedere, non soluta mercede, veluti cum in alium locum necessario transmigraturus est, ut nuptias contrahat, munusve egregium adipiscatur, qua propter ampla indigeat domo: & ita tenet alios referens Caroc. tract. de locat. tit. de remiss. merced. At aliud hic per D. Covar. docemur, cui adjungendi Molin. disp. 493. num. 5. Brit. in d. cap. Propter sterilitatem, §. ult. num. 8. Aug. Barbof. collect. dict. l. Æde, num. 17. ac prædiximus d. cap. 15. num. 65.

Verf. His verò adjiciam.

Hæc adnotant Molin. d. disp. 493. num. 1. in fin. Valasc. de jure emphyteut. quæst. 22. num. 6.

31 An dominus famulum ejicere, aut famulus dominium deferere permittatur ex supervenienti causâ ante tempus, de quo convenit, disputat Sylva de salar. famulor. quæst. 65. per tot. & num. 14. cum seqq. negativam sustinet, quam ex æquitate limitat, si dominus, aut famulus incommodum ex recessu non pareretur.

SUMMA-

SUMMARIUM.

- 1 Iudices Ecclesiastici, & laici intra limites propriæ jurisdictionis se continere debent.
- 2 Num exemptio clericorum sit de jure divino, aut positivo, & num. 3.
- 4 Quoad causas spirituales est juris divini.
- 5 Quoad temporales à jure ecclesiastico provenit.
- 6 Princeps secularis potest coercere clericos in reipublica delinquentes, si per ecclesiasticam potestatem præmonitam non cogerentur.
- 7 Clerici apud infideles habitantes, eorum temporali potestati omnino subjiciuntur.
- 8 Pontifices jure potuerunt eximere clericos à jurisdictione Christianorum Principum.
- 9 Princeps secularis non valet quicquam statuere adversus clericorum immunitatem.
- 10 Utrum Pontifici sit liberum clericos submittere temporali jurisdictioni Principum.
- 11 Quid de Prelatis aliis.
- 12 Posset Pontifex abrogare constitutionem capituli si quis suadente, 17. q. 4.
- 13 Abrogatio legis justa, licet iniqua sit, subditos ab eius observatione liberat.
- 14 Licet clericorum exemptio à jure divino procederet, Pontifex tamen posset in casu speciali laico in clericis jurisdictionem concedere.
- 15 Pontifici non est permissa derogatio, aut dispensatio juris divini, sed licet illud interpretari: & quid de Principe seculari.
- 16 Consuetudo jure sustinetur, quâ Clerici nonnulli in causis jurisdictioni laice potestatis subjunt: non tamen in omnibus generaliter.
- 17 Si clericorum immunitas foret de jure divino, an omnibus competere.
- 18 Clerici etiam primæ Tonsuræ sunt jure Pontificio liberi à laicorum jurisdictione in omnibus causis regulariter.
- 19 Conjugati solum in criminalibus fori gaudent privilegio.
- 20 Quo desiderantur hodie ex Tridentino, ut Clericus in minoribus poritur fori privilegio, & de jure nostro regio quid statutum pro ejus observatione.
- 21 Clericus non servans requisita per Tridentinum, nullo clericali gaudet privilegio, nisi solum Canonis.
- 22 Facilius derogatur exemptioni clericorum in minoribus, quam eorum qui sunt in sacris.
- 23 An prima Tonsura sit Ordo, remissivè.
- 24 Pontifex jure potuerit restringere exemptionem clericorum in minoribus.
- 25 Clericus in minoribus non servans quæ sacra Tridentina Synodus præcipit, fori privilegio privatur ipso jure.
- 26 Clericus non observans formam Concilii, in utroque foro puniri poterit.
- 27 Clericus cum unica & virgine contrahens matrimonium, fori privilegio in criminalibus utitur.
- 28 Desideratur, ut talis clericus honestis vestibus indutus incedat, & quæ censentur honesta.
- 29 Limitatur hoc.
- 30 An Clericus si ense accinctus reperitur, privilegio fori juvetur.
- 31 Conjugati clerici an continentur lege regia, quâ cavetur, ut clerici in minoribus quoad vestes ut Præbyteri se gerere debeant.
- 32 Quoties ambigitur an clericus vestes honestas deferat, ad Judicem Ecclesiasticum spectat cognitio, D. de Faria Covar. Eucle.

- 33 Clericus conjugatus ut fori privilegium obtineat, probare debet, continud vestes, & Tonsuram statui conformes detulisse.
- 34 Clericus binas contrahens nuptias, aut ducens ab alio corruptam, non gaudet privilegio fori.
- 35 Clericus per matrimonium etiam non consummatum omnibus status privilegii exiit, excepto fori, & Canonis.
- Utrum uxor, & filii clericorum eodem gaudeant privilegio, ibid.
- 36 Quid de vidua Clerici.
- 37 Virginitas in feminis ut qualitas naturalis presumitur.
- 38 Quas vestes gerere debeant Clerici, remissivè.
- 39 Utrum consuetudine introduci possit, ut clericus in minoribus non servans Concilii dispositionem, fori privilegio juvetur.
- 40 Clericus in minoribus, si vestes, & tonsuram, quas derelinquit, assumpserit, status recuperabit privilegia.
- 41 Ut Clericus in minoribus gaudeat fori privilegio, semestri ante delictum continuò debet in Vestibus & Tonsura incedere.
- 42 Clericus qui semel cum virgine contraxit, ac Tonsuram, ac Vestes deposuit, si eas soluto matrimonio iterum deserat, cunctis clericalibus privilegiis restituetur: secus est in bigamo.
- 43 Clericus conjugatus negotiator suo fori privilegio non carebit.
- 44 Clericus negotiatio prohibetur, & quando clericus negotiator reputetur.
- 45 Clerici conjugati, sicut laici tributa exsolvant, onera publica subeunt, & alia supportant.
- 46 Clerici in minoribus, & primæ Tonsuræ, omnibus clericalibus privilegiis honorantur, & ante Concilium illis portebantur, etsi vestes, & tonsuram non deferrent, nisi præmoniti eas gestare negligerent.
- 47 Exemptio clericorum à gabellis, & contributionibus, quas laici solvere tenentur, de jure divino non est, & consuetudo quod ecclesiastici easdem præsent, damanda non est, accedente Pontificis assensu.
- 48 Adducitur lex 2. tit. 4. lib. Recop. qua cavetur, ut clerici qui in Sacris non sunt, nec beneficium obtinent ecclesiasticum, laici contribuant, & onera sustineant.

CAPUT XXXI.

Sacris Pontificum decretis, nec non temporali Principum constitutionibus inter duplex regimini Brachium concursus discretio frequentissimè commendatur, caveturque ut utriusque fori iudices terminos propriæ jurisdictionis agnoscant, ab extraneæ usurpatione abstinentes: quod quantum interfit ad publicam tranquillitatem, non latet; nam sicut quoties luminare majus cum minore confundi per eclipsim contingit, orbis terrarum patitur: simili modo ubi ecclesiastica, & laica potestas (quæ illis comparantur, cap. Solita 6. §. Præterea; de major. & obed.) falce missa in alienam messem, perperam commiscetur, Respublica perniciem perturbationis experitur, de quo sunt jura in cap. Novit. 13. de judic. cap. 2. de for. comp. Trident. sess. 25. cap. 20. de reformat. authent. Scatumus; C. de Episc. & Cleric. l. 56. & 57. tit. 6. p. 1. l. 4. & 5. tit. 3. lib. 1. l. 3. & 4. tit. 1. lib. 4. Recop. præter alia, quæ D. Covar. memoratur infra, sub. num. 3.

A a Ad

Ad Num. 1.

Utrum Clerici immunitatem, ac exemptionem à sæcularibus potestatibus de jure divino, aut positivo obtinerent, acriter controvertitur, estque pro utraque sententia communis opinio, ut refert Cevall. *com. cont. commun. quæst.* 550. de qua quæstione omnino videndi in primis Pat. Suar. *de defens. fid. lib. 4. cap. 8. & 9.* Bobad. *Polit. lib. 2. cap. 18. ex num. 16.* Cened. *Canonic. lib. 1. quæst. 4.* Morl. *Empor. Jur. tit. 2. q. 12.* Molin. *de just. & jur. tract. 2. disp. 31.* Joan. Garf. *de nobilit. gloss. 9. à princip.* Mart. *de jurisdic. part. 1. c. 6.* Anastaf. *Germon. de Sacror. immunit. lib. 3. §. 22.* August. *Barbosa de jur. ecclesiast. lib. 1. cap. 39. §. 2. à princip. & in collect. cap. Ecclesia S. Maria, num. 19. de consir. & cap. Si Imperator, 96. dist. apud quos plurimi.* Ex quibus apparet, frequentius in eam sententiam Interpretes consentire, ut exemptio Clericorum à jure divino procedat, etsi contraria etiam sit communis, satque probabilis, ut faretur Barbosa *d. §. 2. num. 5.* pro qua nonnullos infra laudabimus. Aliqui pro eorum concordia ad distinctionem confugiunt, in quibus Præpublice noster, prout ex dicendis apparebit. Adde Carlev. *de judic. lib. 1. disp. 2. à num. 395.* Pontifex est jure divino exemptus ab omni humana potestate, Carlev. *ex aliis num. 400.*

Ad Num. 2.

Istam Gratiani errorem notat Aug. Barbosa *collect. cap. Futuram, 21. quæst. 1.* de quo etiam D. Covar. *Variar. lib. 4. cap. 16. num. 8. vers. Ceterum apud,* ubi & nos adjecimus aliqua.

Ibi: Præsertim quod Nicanum Concilium.

De ea Synodo egimus cum D. Covar. *d. lib. 4. cap. 15. sub. num. 1.*

Vers. Contraria opinio.

Privilegium fori, quod Clericis competit, ne jurisdictioni temporali subdantur, à jure positivo Ecclesiastico originem ducere, cum D. Covar. tenent Molin. *suprà numero 2. & 6.* Cevall. *d. q. 550.* Morl. *num. 6.* Paz *in praxi, tom. 2. prælud. 2. nu. 2.* Elcob. *de ratiocin. cap. 7. numero 33.* Mexia *in pragmat. tax. pan. concl. 5. num. 55.* Menchac. *illustr. cap. 22. num. 8.* Joan. Garf. *sup. num. 27. vers. Retenta, Bobad. num. 35.* Valasc. *conf. 100. num. 8.* Trullench. *in Decalog. lib. 7. c. 12. dub. 5. num. 10.* & non pauci, quos referunt Cevall. Morl. & Aug. Barbosa *d. §. 2. num. 1.* Oppositam tamen pro viribus ruentur Pat. Suar. & Marta, *ubi sup. Barbosa d. §. 2. num. 5.* Vide Scacc. *de judic. lib. 1. cap. 11. à num. 44.*

Vers. Prima conclusio.

Clerici quoad causas Spirituales, & Ecclesiasticas jure divino sunt exempti ab omni laica jurisdictione, Salgad. *de Reg. protect. part. 1. cap. 1. præf. 3. num. 127.* Molin. *numero 2.* Morl. *numero 7.* Bobad. *num. 32.* Joan. Garf.

num. 23. Barbosa *ubi proximè, num. 6.* Carlev. *sup. num. 397.* ubi plures. Et alii, quos congerit idem Barbosa *in d. cap. 8.* Imperator, *numero 5.* De quibus causis nec incidenter judex laicus valeat cognoscere, Bobad. *cum aliis d. cap. 18. num. 38.*

Vers. Secunda conclusio.

Clericus in temporalibus non est exemptus à sæculari potestate Jure Divino, sed Pontificio; illi tamen valde consentaneum censetur, ut nec in causis profanis, seu temporalibus clerici per laicos queant judicari. Molin. *de just. & jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. num. 7.* Morla *de tir. 2. quæst. 12. numero 11.* Joan. Garf. *de Nobil. gloss. 9. ex num. 16.* Et quod juri divino conforme apparet, de illo esse dicitur. Mart. *de jurisdic. part. 1. cap. 6. num. 15.* sed non proprie, ut ait Pat. Suarez *d. lib. 4. cap. 9. num. 19.* Et pro conclusione præcipua vide laudatos *sup. num. 3.* & Carlev. *ubi proximè.*

Observat Molina *num. 10.* ex Victoria, & Soto, quod in exemptio Clericorum cederet in communitatis exitium, & Republice detrimentum, & Summus Pontifex exornatus criminosis Ecclesiasticos cohibere negligeret, licet Principi temporali suos tueri subditos adversus illos, privilegio exemptionis non obfistente.

Præterea Clerici commorantes in regnis Infidelium, Principum potestati in causis civilibus, ac criminalibus subijciuntur; imò & in foro interno justa tributa, ut alii solvere teneantur. Molin. *numero 12.* Suar. *d. lib. 4. cap. 8. n. 2.* Albert. Pighius *lib. 7. Ecclesiast. Hierarch. cap. 7.* Vide Suar. *cap. 11. num. 16.*

Ad Num. 3.

Jure potuerunt Summi Ecclesiæ Præfules eximere Clericos à jurisdictione temporalium Principum Christianorum absque ipsorum assensu. Molin. *d. disp. 31. num. 9.* Barbosa *sup. §. 2. num. 7.* Morl. *num. 9.* Bobad. *d. cap. 18. num. 33.* Suar. *sup. cap. 8. num. 5.* & laicè disputans *cap. 3. & 11. per totum Carlev. d. disp. 2. num. 397.*

Ad Num. 4.

Princeps Sæculares quidquam non poterit statuere in derogationem exemptionis Clericorum, & si quas leges ita condiderit, viribus non subsistent. Suar. *de defens. fid. lib. 4. cap. 30. num. 6.* Morla *sup. num. 10.* Mart. *de jurisdic. part. 1. cap. 34. ex num. 31.* Menchac. *d. success. creat. §. 12. lim. 11. in fin.* Bobad. *cum pluribus dict. cap. 17. numero 245.* Trullench. *ubi sup. Sanch. Conf. Moral. lib. 2. cap. 4. dub. 49. num. 4.* quod ampliatur etiam privilegium à Principe sæculare fuisse concessum. Suar. *cum aliis num. 7.*

Vers. Primum etenim.

Summus Pontifex nequit in universum, & generaliter Clericos jurisdictioni sæculari submittere, quoad personas omnes, vel causa; non

non tamen prohibetur fori exemptionem coartare respectu alicujus specialis causarum generis, aut personæ Ecclesiasticæ, permittens seu jubens, ut de illis laicus Judex cognoscat. Suar. *sup. cap. 9. num. 25. & cap. 30. num. 18. & 20.* Salgad. *numero 131.* Tiraq. *de tract. lignag. §. 4. gloss. 1. numero 16.* Bobad. *Polit. lib. 2. cap. 18. num. 45.* Mart. *de jurisdic. part. 4. cas. 64. numero 4. & 18.* Argel. *de legir. contrad. quæst. 3. num. 187.* Scaccia *de judic. lib. 11. cap. 11. num. 92.* Farin. *in praxi, quæst. 18. num. 4.* Decian. *tract. crimin. tom. 1. lib. 4. cap. 9. numero 66.* Parlad. *different. 9. §. 1. numero 31.* Scaccia *de judic. part. 1. cap. 11. num. 43. vers. Hoc tamen.* Azeved. *in l. 1. num. 2. tit. 4. lib. 1. Recop. Carol. de Grass. de effectib. cleric. effect. 1. num. 14.* Paz *in praxi, tom. 2. prælud. 2. n. 2.* Quod verum est adhuc in causis merè spirituales, omnemque jurisdictionem exercere laicus potest ex delegatione Pontificis, velut excommunicationis sententiam ferre, à censuris absolvere, beneficia conferre, exceptis quæ Sacris Ordinibus sunt annexa, ut à peccatis absolvere, Missam celebrare, Sacramenta conferre Ordinis, aut confirmationis. Barbosa *de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 2. num. 160.* Villalob. *Ærar. commun. opin. lit. P. num. 96.* Gregor. *Lop. in l. 13. gloss. 4. tit. 13. p. 2.* Bobad. *num. 46.* Sed & feminæ potest causam spirituales delegare Greg. *Lop. & Bobad. ibidem, Barbosa 158.* Parlad. *ubi sup.* Nullus Prælatus quacunque dignitate fulgens ejusmodi jurisdictionem in Clerico Laicis concedere permittitur, adhuc in causis temporalibus. Parlad. *ubi proximè, Barbosa collect. cap. 2. num. de for. compet. qui pro utraque opinione nonnullos laudat Bobad. d. cap. 18. num. 197.* ubi post alios tradit, laicum posse per Episcopi delegationem de causa pecuniaria Clerici cognoscere. Rursum Episcopus in propria diœcesi non valebit in præjudicium laicæ jurisdictionis exemptionem Clericis concedere, ut probat Suar. *d. lib. 4. cap. 11. num. 11.*

Ibi: Unde si Papa canonem hunc tolleret.

Possit Papa abrogare constitutionem capituli si quis suadente, 17. q. 4. quia omne jus positivum illius subijcitur potestati, ut per Barbosa *d. cap. 2. ex num. 118.* qui alios refert, & de derogatione Conciliarium decretorum, *num. 129.* Et licet perperam operaretur Pontifex, si quis tamen postea Clericum percuteret, in illius Canonis censuram non incidere.

Ibi: Nam quamvis mutatio legum.

Abrogatio legis facta à Principe, vel populo potestatem habente, absque rationabili causa, quamvis iniqua sit, vinculum obligationis in subditis dissolvit, ita ut nullatenus ad observationem sublatae legis teneantur Pat. Suar. *de legib. lib. 6. cap. 25. num. 10.* sed Princeps culpæ reus fit, si nulla justa interveniente ratione, legem abroget Suar. *num. 4.*

Ibi: Sed & dum ipse præmittit.

Hæc compossibilia absque implicatione probat Suar. *de defens. fid. lib. 4. cap. 9. num. 25.* quia scilicet privilegium Clericorum, licet D. de Faria Covar. *Enucl.*

à jure divino proveniat, ex ipso subordinatur Pontificis potestati, ut in casu speciali laicis causas Ecclesiasticas, & ad clericos spectant s committere possit

Ibi: Non potest Summus Pontifex illam.

Quoniam Pontifex juri divino derogare non valeat, illud tamen interpretatur, declarans aliquo casu non obligare D. Covarr. *inferius, num. 6. vers. Quinto hinc apparet, Barbosa cum pluribus d. cap. 2. à num. 121.* Azeved. *in l. 2. num. 2. tit. 4. lib. 1. Recop. Suar. de legib. lib. 6. cap. 10. num. 9. & per totum, fuscè de derogatione, & interpretatione, ac dispensatione juris divini, quæ Pontifici permilla non est, ut idem docet num. 21.* An Princeps temporalis jus divinum possit interpretari, disputat, negativè resolvens Mart. *de jurisdic. part. 4. cas. 93. num. 16.*

Ad Num. 5.

Consuetudine introduci poterit, ut clerici aliquibus in causis coram giudice laico conveniantur; non tamen generaliter in omnibus; Salga. *de Reg. protect. part. 1. cap. 1. num. 32. & 120.* Jul. Clar. *Sentent. lib. 5. §. fin. q. 36. num. 3.* Elcob. *de ratioc. cap. 7. num. 23.* Scacc. *de judic. lib. 1. cap. 11. numero 42.* Joan. Garf. *de nobilit. gloss. 9. à num. 43.* ubi plura recenset, quæ ex consuetudine diversis in principatibus observantur. Sed contrarium, præmissa dispensatione, ructur Suar. *de defens. fid. lib. 4. cap. 32. ex num. 13.* August. Barbosa *cum pluribus collect. cap. Ecclesia S. Maria, num. 7. cum seqq. de constitution. Trullench. cap. 21. dub. 5. numero 10.*

Vers. Tertio, illud est.

Si exemptio clericorum ad jus divinum referatur, non competet clericis in minoribus, aut prima tonsura initiatis, nisi actualiter Ecclesiæ inservientibus. Oppositum placet Suar. *ubi proximè, cap. 27. num. 4.* qui rectè probat. Præter Clericos sunt non paucæ personæ, quæ eodem fori privilegio gaudent, de quibus Suar. *cap. 28.* Bobadil. *Polit. lib. 2. cap. 18. à num. 199.* Morl. *Emp. Jur. tit. 2. in præmis. num. 140.* cum aliis; Barbosa *de jur. Eccles. part. 2. allegat. 12. ex num. 37.* Illud specialiter notandum cum Barbosa *in remiss. ad Trident. seq. 23. cap. 6. in fin. de reformatione,* quod Subdiaconus, qui ex dispensatione conjugem etiam non virginem ducit, retinens pensiones Ecclesiasticas, gaudebit fori privilegio, & ita decisum refert Sel. *Select. Canon. cap. 18. num. 29.*

Ibi: Tametsi & hos prime.

Clerici in minoribus, & etiam primæ tonsuræ, exempti sunt jure Pontificio à sæculari jurisdictione quoad causas civiles, & criminales, *cap. cum non ab homine, 10. de judic. cap. 2. de for. compet. Suar. de defens. fid. lib. 4. cap. 27. num. 3.* Morla *ubi proximè, num. 13.* Menoch. *de arbitr. casu 247.* Guttier. *de juram. confirmat. part. 1. cap. 17. num. 12.* Paz *de prælud. 2. num. 6.* Farinac. *in praxi, q. 8. num. 5.*